

פניני הרמק

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובב"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

זמני עיה"ק ירושלים תובב"א:

הזלה"ג - 12:1 / צאת השבת [ר"ת] - 9:06

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

פניני הרמה

לפרשת קרח

מפניני רבינו:

ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאלה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה'. (טז. ל.), ברש"י: ורבותינו פירשו אם בריאה פה לארץ מששת ימי בראשית מוטב ואם לאו יברא ה' עיי"ש, והענין מה שהקפיד משה רבינו שדייקא יהיה כאן בדרך בריאה, י"ל עפ"י מה דאיתא בגמרא ברכות (דף ו') את אלקים ירא וכו' כי זה כל האדם, כל כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה ע"כ, וברמב"ם בהקדמת פירוש המשניות האריך איך כל העולם ואשר בו נברא רק לשימוש וצורך האם השלם וויעויין במסילת ישרים פרק א"ג, וממילא מוכרח שכל מה שהוא צורך לאדם השלם הוא בבריאת העולם, פי' בריאה יש מאין שהוא רק על ידו ית"ש, כי זולת זה מה שמחדשים בני אדם בחכמתם ומעשיהם הא רק בדרך הרכבה או בילוי מתוך כוחות שמבראו כבר כידוע. והנה איתא ברמב"ם הלכות תפלה ריש פ"ב ז"ל: בימי רבן גמליאל רבו האפיקורוסין בישראל והיו מצרים לישראל ומסיתין אותן לשוב מאחורי השם וכיון שראה שזו גדולה מכל צרכי בני אדם עמד הוא ובית דינו והתקין ברכה אחת שתהיה בה שאלה מלפני השם לאבד האפיקורוסין עכ"ל, ולפי"ז שאיבוד אפיקורסים הוא הגדול שבצרכי האדם השלם מוכרח שאיבוד זה יהיה בבחינת בריאה כמשנ"ת, והוא שאמר מרע"ה אם בריאה יברא דייקא, והאמת שכן היה שנברא פה האר, לבליעת בבין השמשות יחד עם בריאת האדם כדאיתא באבות פרק ה', ויש ללהוסי עוד עפ"י מה שאמרו ז"ל כי כל בריאה אומרת שירה, והוא שנאמר באבוד רשעים רינה, היא השירה על בריאת אבודם של האפיקורסים.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "משה אמת ותורתו אמת"

[מתוך ספר בית אב שיחות – נאמר בשנת תשמ"ח לפ"ק]

יותר מכל הכופרים לפי שחשב שיש בתורה לב וקליפה ושאלה הדברי הימים והספורים אין תועלת בהם ושהם מאת משה רבינו ע"ה וזהו ענין אין תורה מן השמים אמרו חכמים ז"ל הוא המאמין שכל התורה מפי הגבורה חוץ מן הפסוק זה שלא אמר הקב"ה אלא משה מפי עצמו וזהו כי דבר ה' בזה הש"י ויתר ממאמר הכופרים אלא כל דבור ודבור מן התורה יש בהן חכמות ופלאים למי שמבין אותם ולא הושג תכלית חכמתה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים ואין לאיש אלא להלך בעקבות דוד משיח אלהי יעקב שהתפלל גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך וכמו כן פירוש התורה המקובל ג"כ מפי הגבורה וזהו שאנו עושים היום מתבנית הסוכה ולולב ושופר וציצית ותפילין וזולתם הוא בעצמו התבנית אשר אמר הש"י למשה והוא אמר לנו והוא נאמן בשליחותו והמאמר המורה על היסוד הזה הוא מה שנאמר ויאמר משה בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי" עכ"ל.

ועוד הוא ברמב"ם הלכות יסודי התורה (ריש פרק ח), וז"ל: "משה רבנו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה, שהמאמין על פי האותות יש בלבו דפי שאפשר שיעשה האות בלט וכשוף, אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי הצורך עשאו לא להביא ראיה על הנבואה היה צריך להשקיע את המצריים קרע את הים והצלילן בתוכו צרכנו למזון הוריד לנו את המן צמאו בקע להן את האבן כפרו בו עדת קרח בלעה אותן הארץ וכן שאר כל האותות, ובמה האמינו בו במעמד הר סיני שענינו ראו ולא זר ואזנינו שמעו ולא אחר האש והקולות והלפידים והוא נגש אל הערפל והקול מדבר אליו - הוא הקול שאמר אנכי ולא יהיה לך - ואנו שומעים משה משה לך אמר להן כך וכך" כו' עכ"ל.

ונראה בזה מה דאיתא שאמר קרח כל העדה כולם קדושים, ואיתא במדרש (יה, ו) שאמר כלום רק

ב' דברות הראשונות אנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמעו במת"ת ושאר הדברות מפי משה רבינו ע"ה, ולמה כך, כדי שנדע שמשה אמת ותורתו אמת, כי מאחר שנראה דיבורו ית"ש לכל ישראל להראות על אנכי, אנא נפשי כתבת יהבת (שבת דף קה.), ושוב דיבורו ית"ש מדברת מתוך גרונו של משה רבינו ע"ה, נתברר אמיתות התורה אשר תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב.

ובפרט לפי מה שביאר מרן (הגרי"ז מבריסק) זצ"ל (עה"ת פרשת שמות) דמה שאמר משה מי אנכי ואמר לו הקב"ה כי אהיה עמך, הביאור כי משה טען האיך אוציא את בני ישראל ואת אעלך שתהיה הגאולה ממצרים על ידו ית"ש ולא ע"י נביא, וע"ז בא התשובה כי אהיה עמך שהשכינה מדברת מתוך גרונו של משה, נמצא כי אכן הוא ית"ש הוציא את בני ישראל ואין משה רבינו ע"ה דומה בזה לשאר נביאים שהם שלוחים גרידא, משא"כ מרע"ה ע"י דיבורו נתגלה ית"ש, וזו תשובתו למה ששאל מי אנכי, ונתברר איפא כל תורתנו שנאמרה ע"י משה רבינו ע"ה היא תורה מן השמים.

וכן הוא ברמב"ם י"ג עיקרים בפיהמ"ש סנהדרין (פרק י) בעיקר השמיני, וז"ל: "היסוד הח' היות התורה מן השמים והוא שנאמין כי כל התורה הזאת הנתונה על ידי משה רבינו ע"ה שהיא כולה מפי הגבורה כלומר שהגיעה אליו כולה מאת ה' ית' בענין שנקרא על דרך השאלה דיבור ואין ידוע היאך הגיע אלא היה משה ע"ה שהגיע לו וכי הוא היה כמו סופר שקוראין לו והוא כותב כל מאורעות הימים הספורים והמצות ולפיכך נקרא מחוקק ואין הפרש בין ובני חם כוש ומצרים ושם אשתו מהיטבאל ותמנע היתה פילגש ובין אנכי ה' אלקיך ושמע ישראל כי הכל מפי הגבורה והכל תורת ה' תמימה טהורה וקדושה אמת וזה שאומר שכמו אלה הפסוקים והספורים משה ספרם מדעתו הנה הוא אצל חכמינו ונביאנו כופר ומגלה פנים

משה ואהרן שמעו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה הרי כל ישראל שמעו, פי' שרצה קרח לגדף בזה ולכפור ששאר כל הדברות ותורה שבכתב ובע"פ שנאמרה ע"י משה כאילו אינו מן השמים, וע"כ נבלע, וכמש"כ הרמב"ם על פי הפסוק וזה לך האות כי לא מלבי, שמשום כך היתה בליעת קרח.

נמצא שכפר קרח בכל המצוות המעשיות שנאמרה ע"י גרונו של מרע"ה, וע"כ כפר במצוות ציצית ומזוזה והלך בסברות לבו בטלית שכולו תכלת או בית מלא ספרים, כאילו יכול אדם לעבוד את ד' לפי הרהורי והשגת דמיון לבו, וע"כ ביקש כהונה לעצמו וכפר בכהונת אהרן, כי לפי דמיונו והשגותיו הוא ראוי לכך היפך צווי התורה למעשה, וגדר הדבר כאילו היה מלאך שאינו תחת דברי התורה, אבל אינו כן, כי אמנם המלאכים טענו תנה הודך על השמים, כדאיתא בגמרא שבת (דף פח:), ואמר הקב"ה למשה החזר להם תשובה והשיב להם כלום אב ואם לכם כלום לא תגנוב שייך לכם כלום מלאכה אתם עושים לשבות שבינת שבת, הוכיח בזה כי חלקי התורה המעשיים שייכים לילוד אשה דייקא - כלשון הגמרא שם - והצוויים האלה מחייבים יושבי תבל.

ואפשר זה גופא שמהאי טעמא נאמרה כל התורה דייקא בבחינת "שכינה מדברת מתוך גרונו" של משה, כי ע"י גרונו של בשר ודם שייכים לנו התורה בבחינה המעשית, וזה שאמר הקב"ה למשה החזר להם תשובה, דדייקא משה ילוד אשה אשר ישיב להם לטענותיהם, וזה גופא דאיתא במדרש (דעת זקנים בראשית יח. ח.) שאמר הקב"ה להמלאכים כלום כשבאתם לאאע"ה לא אכלתם ושתיתם אצלו, והבן.

וקרח כפר בכל זה [והוא פי' מש"כ במגיד משרים בפרשתן עיי"ש], והיא הכפירה בתורה מן השמים כי כחה של תורה שמצוות המעשיות נאמרו ע"י מרע"ה, והוא שנאמר ולא יהיה כקרח ועדתו אשר דבר ד' ביד משה לו, וכבר עמדו המפרשים מה פירוש ביד משה, וי"ל עפ"י מה שאמרו בגמרא פסחים (דף נ.) אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, מה ענין "תלמודו בידו", היינו שלא די שיבא לשם בפלפול וסברות והשגות אלא שיבא לשם

עם תלמודו בידו, ששני צווים הראשונים הביאוהו להאמין בכל המצוות שנאמרו ע"י משה, והוא קיום תלמודו בגופו למעשה צווי התורה בעוה"ז, וזש"כ כאן ביד משה לו, שתורה מן השמים שייכת למעשה ידיו של משה דייקא בקיומה עפ"י צויו.

וע"כ נבלע קרח, כי אלמלא תורה חוקות שמים וארץ לא שמת, חוקות שמים וארץ הוא עוה"ז, יתכן רק עפ"י צווי התורה שנאמר ע"י גרונו של מרע"ה, הלכות עולם הם הליכות עולם, והוא שאמרו השמש והירח - שהם משמשו ית"ש לקיום העוה"ז - אם אין אתה עושה דין לבן עמרם [ילוד אשה] לא נצא (נדרים דף לט:), וזה שאמר משה בוקר ויודע ה', כשם שא"א להפוך ערב לבוקר כן א"א להכחיש מנויו של אהרן שהוא צווי התורה. ולכן קרח שכפר בחלק זה של תורה לא נתקיימו לו שמים וארץ ויצא מן העולם חיים שאולה.

וזה דאיתא בגמרא בבא בתרא (דף עד.) ששמע רבב"ח עדת קרח צועקת משה אמת ותורתו אמת, היינו שאותו חלק התורה שנאמר ע"י משה הוא אמת ותורה מן השמים, ומה דאיתא שם כל תלתין יומא, כי ר"ח דייקא מסוגל לזה, שבו מתברר אמיתו של משה אמת ותורתו אמת עפ"י מה דקיי"ל (ר"ה דף כה.) בי"ד שקדשו החודש אפילו שוגגין אפילו מזידין אפילו מוטעין החודש מקודש, כי אמר הקב"ה למשה ואהרן החדש הזה לכם ראש חדשים, מה שאתם ילודי אשה בי"ד של מטה קובעים זה נעשה תורה מן השמים, כדאיתא במדרש (דברים רבה ב, יד) שבאו מלאכים לומר הנה יום הדין וא"ל הקב"ה בי"ד של מטה עיברו את החודש, וכן אמרו (ירושלמי כתובות פ"א ה"ב) לקל גומר עלי שמשנתים סדרי הבריאה לפי מה שבי"ד מקדשים את החודש, ולא הועיל לר"א חשבונותיו שבוודאי היו לפי גודל השגותיו של קדושת יוה"כ באותו היום, עם כל זה כיון שר"ג היה מקדש החודש באופן אחר הוצרך לבא במקלו ותרמילו ביום שחל יוה"כ לפי השגותיו (ר"ה שם), כי משה אמת ותורתו אמת ומה שסותר זה הוא בגדר בידוי בעלמא, והוא נורא ואיום.

העולם כולו לעבוד את ד' ביחד ע"כ, והמדייק לשונות הרמב"ם בזה (סוף הלכות מלכים) יראה נפלאות באמיתות התורה ונצחיותה בכל פרטיה ודקדוקיה, ועל החולקים ע"ז כבר צועקים עדת קרח מדי חודש בחדשו "והם בדאים" ורק משה אמת ותורתו אמת.

ועיקר ההשגות שאדם יכול להשיג בנפלאות אמונת הבורא ית"ש הוא דייקא ע"י גדרי זאת התורה שנתנה ע"י משה כמו שכתב הרמב"ם שם בעיקר השמיני שכל דיבורי התורה שנאמרו ע"י משה הוא מאמר השי"ת, וז"ל: "כל דבור ודבור מן התורה יש בהן חכמות ופלאים למי שמבין אותם ולא הושג תכלית חכמתה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים ואין לאיש אלא להלך בעקבות דוד משיח אלהי יעקב שהתפלל גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" עכ"ל.

וכיון שתורה זו אמת ומן השמים, ע"כ היא נצחית לעולם כדאיתא בסידורים בסדר אני מאמין, שהתורה לא תשתנה ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא ית"ש, וכבר דרשו בגמרא סנהדרין (דף צ:): מדכתיב בצווי תרומה בפרשה זו שתנתן לאהרן, הרי תחיית המתים מן התורה, שא"א לאהרן שמת קודם כניסה לארץ שתנתן לו תרומה אלא אחר התחיה, ומוכח מזה שתורה זו ומינוי אהרן הכהן הוא לעולם גם אחר עולם התחיה, והוא המשך לפרשת קרח, לומר שמשה ותורתו אמת לעולם, ומשפטיה לעולם ולעלמי עולמים, ואין מוסיפין עליהן ולא גורעין מהן.

ואיתא שם שאם יעמוד המלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו כפי תורה שבכתב ושבעל פה ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וכו' הרי זה בחזקת משיח וכו' ויתקן

פניני הרמה

לפרשת חקת

מפניני רבינו:

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה וגו'. (יט. ב.), פירש"י: "פרה אדומה, משל לבן שפחה שטינף פלטין של מלך אמרו תבא אמו ותקנח הצואה, כך תבא פרה ותכפר על העגל", ענין העגל, כאשר בארנו לעיל מהרמב"ן שדימו לשכון כבוד בצורת גוייה, ועי' עוד בבית הלוי שהאריך כי חשבו לעשות משכן לשכינה לפי השגתם בסודות, אולם כיון שהיה בלתי צוויו ית"ש חסרו העיקר ונחשב לעבו"ז, כי אין לנו אלא צוויו ית"ש לבד. וי"ל שזה גם בגדר התיקון ע"י מצות פרה אדומה שאין בה השגה שכלית כלל, אפי' ליודעי חן וסודות הבריאה כמו שאמר שלמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, ואפשר נרמז זה ג"כ בסוף הלכותיה של פרה לשורפה עד אפר, היינו ביטול מציאות כל חוש וגוף ולהוות מאפרה על המיטה, להתבונן בזה, הוא תיקון טעות העגל שבעווננו נהיה טומאת מת, ואפשר הוא ג"כ דמשראה מרע"ה מחולות העגל שבר הלוחות, והיו אותיות פורחות באויר, להורות אפסות כל צורה מוחשית למציאות התורה.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

ויאמר אליו אדום לא תעבר בי פן בחרב אצא לקראתך. (כ. יח.), ברש"י: "אתם מתגאים בקול שהורישכם אביכם ואמרתם ונצעק אל ה' וישמע קולנו, ואני אצא עליכם במה שהורישני אבי ועל חרבך תחיה", נראה שמה שאמר 'אתם מתגאים' אין המכוון על גדר מדת הגאווה, אלא ר"ל שאתם סומכים על הכח שהוריש לכם אביכם הוא כח התפלה, והוא הרגל והכח שאתם מתגדלים בו, ולעומת זה עשיו שכל בטחונו על החרב, ללמד בא שאין לישראל להראות כחם ולהתגדל רק מה שזוכים בו בכח התפלה, כי הקול קול יעקב והידיים ידי עשו.

(שם)

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "הבדלה"

[מתוך ספר בית אב שיחות – נאמר בשנת תשנ"ג לפ"ק, א. ה. מאמר זה מדובר בחובת ההתבדלות מן הרשעים, והוא כהמשך לפרשת קרח, והפ דברים יסודיים, ואין להם שייכות ישיר לפרשה]

אמרו לפניו מה אנוש כי תזכרנו, אמר להם אדם שאני רוצה לבראת חכמתו מרבה משלכם, מה עשה כנס כל בהמה חיה ועוף והעבירן לפניכם, אמר להם מה שמותן של אלו, לא ידעו, כיון שברא אדם העבירן לפניו אמר לו מה שמותן של אלו, אמר, לזה נאה לקרות שור, ולזה ארי, ולזה סוס, ולזה חמור, ולזה גמל, ולזה נשר, שנאמר ויקרא האדם שמות. אמר לו ואתה מה שמך, אמר לו אדם, למה, שנבראתי מן האדמה" ע"כ, ומזה נוכל לדון כי אכן חכמתו של שלמה שהיתה עוד גדולה מזו של אדה"ר ככתוב ויחכם מכל אדם, שהיה לו עוד יותר כח ההבדלה וההבחנה לדעת ולהבין מהות כל דבר ודבר, כמש"א אם אין דעת הבדלה מנין.

המבדיל בין קדש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים, כמו שיש מציאות הבדלה בין אור לחושך, כן מובדלת הקדושה מן החול, אלא שבשעה שההבדלה בין אור לחושך היא חושית, ההבדלה בין קדש לחול יותר דקה היא, והיא הבדלה והכרה שכלית, ובהכרה זו תלויים כל הבדלי החילוקים והמדרגות, כי פירוש קדושה הוא נבדל, ויש הבדלה בין מעלה למעלה גבוה ממנה, כאמרם המבדיל בין קדש לקדש, וכדאיתא במסילת ישרים בסופו שתכלית הקדושה להבחין האמתיות כחוט השערה, והוא שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה (ירושלמי שקלים פ"ה ה"א).

ובגמרא חגיגה (דף יד:) דארבעה נכנסו לפרדס ורק רע"ק יצא ולא נפגם, ומה נחשב פגם? יעוי"ש בגמרא: "אמר להם ר"ע כשאתם מגיעין אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים משום שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני", הוא נסיון ההבחנה של האמתיות, ומי שאינו מבחין הוא בכלל דובר שקרים לא יכון נגד עיני,

גדרי הבדלה הם מהות הבריאה, ויבדל אלקים בין המים אשר מעל לרקיע וכו' ויבדל בין האור ובין החשך, וכן כל מיין שנברא היה מיין למינהו, וכשם שאי אפשר לערבב בין האור והחשך כי לא יתכן קיום הבריאה בעירוב הנבדלים וכבר נתבאר בפרשת נח ותשחת הארץ, ופירש"י כל מקום שאתה מוצא זנות וע"ז אנדרלמוסיא בא לעולם, והוא המבול שנתערבו מים העליונים והתחתונים והיה חורבן העולם.

ובגמרא בבא בתרא (דף טז): "הרבה טיפין בראתי בעבים וכל טיפה וטיפה בראתי לה דפוס בפני עצמה כדי שלא יהו שתי טיפין יוצאות מדפוס אחד שאלמלי שתי טיפין יוצאות מדפוס אחד מטשטשות את הארץ ואינה מוציאה פירות בין טיפה לטיפה לא נתחלף לי בין איוב לאויב נתחלף לי מאי משמע דהאי תעלה לישנא דדפוס היא אמר רבה בר שילא דכתיב ויעש תעלה כבית סאתים זרע ודרך לחזיז קולות הרבה קולות בראתי בעבים וכל קול וקול בראתי לו שביל בפני עצמו כדי שלא יהו שתי קולות יוצאות משביל אחד שאלמלי שתי קולות יוצאות משביל אחד מחריבין את כל העולם בין קול לקול לא נתחלף לי" וכו', הוא האמור, שכך נוסדה הבריאה בכח הבדלה ושאיין לערבב הנבדלים.

ונראה שזה ענין קריאת שמות שנאמרו באדה"ר ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה, הוא כח ההבדלה שניתן לאדם לדעת ולהבחין מהות כל מיין ומיין, מה מהותם ובמה הם נבדלים.

והבדלה זו נקראת חכמה, כדאיתא במדרש בפרשה זו (ט, ג) ז"ל: "ויחכם מכל האדם, אדם הראשון מה היתה חכמתו, אתה מוצא כשבקש הקדוש ברוך הוא לבראת את האדם נמלך במלאכי השרת, אמר להם נעשה אדם בצלמנו,

יעווי"ש, והוא איום ונורא והעיקר לדעת ולהבחין
האמת לאמתו.

ובגמרא בבא בתרא (דף עה.) שהקב"ה עושה חופה
לכל צדיק וצדיק וכל אחד נכוה מחופתו של
חבירו מפני שאין דומה חופתו של זה לחופתו של
זה, ויעווי"ן שם ברשב"ם (ד"ה נכוה), והוא פי' עשן
בחופה, שהיה חסר לצדיק אחד מה שזכה חבירו
לראות נכוחות ולהבחין כחוט השערה, וראה זה
מה שלא ראה זה.

ובגמרא חגיגה שם עוד בין צדיק לרשע בין עובד
אלקים לאשר לא עבדו, תרוייהו צדיקי אבל זה
עבדו וזה לא עבדו, וכתנא דבי אליהו (פרק ג):
"עתיד הקב"ה לישב בבית המדרש שלו וצדיקי
עולם יושבין לפניו ונושאים ונותנים במקרא
במשנה במדרש בהלכות ואגדות ואומרים על
טמא טמא ועל טהור טהור כו' ואח"כ מביאים את
הרשעים ודנין אותם בפניהם ויש נדונין שלשים
יום ויש נדונין ששים ימים כו' ואח"כ יעמדו
הצדיקים לפני הקב"ה ויאמרו לפניו רבש"ע
כשהיינו באותו עולם אלו בני אדם היו משכימין
ומעריבין לבית הכנסת והיו קורין ק"ש ועושין
שאר מצות" וכו' ע"כ, מבואר כי לא די לומר
טמא וטהור אלא צריך לדעת ולהבחין האמת על
טהור במקומו ועל טמא במקומו.

כן צריך שידע האדם להבחין בין טוב לרע,
לשקול מעשיו אם טובים הם או רעים כדרשתם
ז"ל בבבא בתרא (דף עח:): "על כן יאמרו המושלים
וגו' המושלים אלו המושלים ביצרם בואו חשבון
בואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד
שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה", אכן קודם

צריך שידע מהי מצוה ומה היא עבירה, ומהו טוב
ומהו רע, כי לא יתכן לאדם לשקול חשבון
הוצאותיו אם לא יודע מהי הכנסה ומהי הוצאה
ועל איזה סכומים הוא הנדון, כן האדם
בחשבונותיו הרוחניים יפשפש וימשמש כדאיתא
במסילת ישרים (פרק ג) יפשפש במעשיו אם טובים
הם אם רעים, וימשמש במעשיו הטובים אם לא
נתערב בהם מן הרע, וצריך לבחון היטב ולדעת
מהו הרע כדי שיעזוב אותו ומה הוא הטוב
שיחזיק בו, וכבר דרשו חז"ל (הובא ברש"י ויקרא יא.
מז.) להבדיל בין הטמא והטהור בין נשחט חציו
לנשחט רובו, והוא כחוט השערה.

ומה נענה אנן בדורות הללו כאשר מערבולת
התערובת ועירבוב המושגים הוא נחלתנו, מדמים
צדקות וחסידות ואינם יודעים מימינם ושמאלם
להבחין בין טוב לרע, וההתחברות עם רשעים
ועוזבי תורה נחשב כהיתר מצוה מצדיק רשע
מרשיע צדיק תועבת ד' גם שניהם.

ושמעתי פירוש מש"כ סביב רשעים יתהלכון
(תהלים יב. ט), כי חסרי דעת הולכים סביב סביב
ואינם מגיעים לנקודת האמת, וגם מה שבלעם
ידע והפליג "כי עם לבדד ישכון ובגוים לא
יתחשב", הכרה זו גם כן נחלשה גם אצל שומרי
תומ"צ ונותנים יד להנהגת כלל ישראל בדרכי
גוים לפי הבנתם של עוזבי תורה, והיתכן
שהמחוסר הבנה במהות כלל ישראל ידע בין
עובד אלקים לאשר לא עבדו, ואשרי מי
שפשפש ומשמש במעשיו, סר מרע ועושה טוב
בהבחנה נכונה, כי ההבחנה וההבדלה היא
התחלת קנין המעלות וסוף כל המדרגות.